

Aarhus
Symfoni
22/Orkester
/23

Grieg, Sørensen, Bruch, Wagner, Mozart & Smetana

ØNSKEKONCERTEN

2. juni 2023 kl. 19.30
Symfonisk sal • Musikhuset Aarhus

PROGRAM

Edvard Grieg (1843-1907)

Morgenstemning fra Peer Gynt (1875)

4 min.

Bent Sørensen (1958-)

Evening Land (2017)

13 min.

Max Bruch (1838-1920)

Violinkoncert nr. 1 (1866)

- 1 Vorspiel: Allegro moderato
- 2 Adagio
- 3 Finale: Allegro energico

25 min.

P A U S E

25 min.

Richard Wagner (1813-1883)

Siegfried-idyl (1870)

18 min.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Adagio fra Klarinetkoncert (1791)

8 min.

Bedrich Smetana: (1824-1884)

“Moldau” fra Má Vlast (1874-1879)

13 min.

Varighed i alt ca. 110 min.

MEDVIRKENDE

Eugene Tzigane

DIRIGENT

Magdalena Anna Heinz

VIOLIN

Mathias Kjøller

KLARINET

ØNSKEKONCERTEN

af Christina Blangstrup Dahl

Lyset bryder frem af mørket, når solen står op i Griegs ”Morgenstemning”, og lyset stråler lige så sønderrivende klart i Wagners ”Siegfried-Idyl”. Bent Sørensens Evening Land er derimod et vemodigt minde om en dansk sommeraften, og Mozart lader vemodet klinge rent og længselsfuldt i den langsomme sats fra Mozarts klarinetkoncert.

Anderledes overdådig og forførende er Bruchs violinkoncert. Musikken dirrer af energi og drama og er konstant afvekslende – den perfekte kombination af enkle melodier og overstrømmende passion. Det samme gælder for ”Moldau”: Smetanas musik er fyldt med episke sagn, heltedige riddere, majestætiske slotte, drømmende landskaber og onde møer – og alt sammen står det lyslevende i Smetanas toner.

Edvard Grieg: Morgenstemning fra Peer Gynt

Solen rejser sig strålende blidt over de norske fjelde i Griegs magiske ”Morgenstemning”. Eller okay, det gør den faktisk ikke – står op over fjeldene, altså. For selvom ”Morgenstemning” lyder så kernensorsk som noget næsten kan blive, så skildrer satsen faktisk en solopgang i – den marokkanske ørken. Ingen norske fjelde i miles omkreds. Andre steder end i vores tanker, altså.

Højdepunktet i værket kommer ret tidligt, når solen bryder frem over horisonten. Og hvad enten det er over en nordafrikansk ørken eller mere hjemlige breddegrader, så mærker man den overvældende glæde, når lyset bryder frem af mørket. Musikken stammer i øvrigt fra skuespillet om Peer Gynt, der rejser ud i verden for at finde sig selv.

Bent Sørensen: Evening Land

Bent Sørensens værk Evening Land – altså ”aftenland” – er skrevet på bestilling fra New York Philharmonic Orchestra i 2017. Stykket er inspireret af et indtryk, som komponisten husker fra sin barndom på Sjælland. I en programnote skriver han: ”Jeg kigger ud ad vinduet, og der er et helt specielt aftenlys over markerne. Det er, som om verden er uendelig. Jeg har glemt så meget fra min barndom, men af en eller anden grund bliver dette syn ved med at komme tilbage til mig. Synet vendte også tilbage til mig mange år senere, da jeg så ud over New York fra en balkon højt oppe. Dette syn fra mere end 50 år siden – en vision af stilhed – blandede sig med det nye syn af lys og travl aktivitet. Jeg havde fundet titlen (Evening Land) og musikken voksede ud af titlen – af de to visioner.”

Værket indeholder en stor solo for obo, og det er der en grund til. Komponistens svigerfar var nemlig oboisten Frederik

Gislinge, der betød meget for komponisten. Frederik Gislinge blev syg, men Bent Sørensen valgte alligevel at skrive en stor obosolo ind i værket: ”Du er syg, men det kan være, det holder dig oppe,” sagde han til svigerfaderen. Frederik Gislinge døde desværre et halvt år inden musikken blev opført af New York-filharmonikerne. ”Men til gengæld healede han mit værk, så det er jeg taknemmelig for,” siger Bent Sørensen. ”Mod slutningen er det en hilsen til himlen. Aftenlandet i titlen blev til livets aftenland, den sidste afslutning.”

Værket er i en enkelt sats og beskriver en bue fra tysthed over hektisk energi og tilbage til stilheden.

Max Bruch: Koncert for violin og orkester nr. 1

Bruchs violinkoncert er ganske enkelt en af de dejligste koncerter, der er skrevet for violinen. Som lytter kan man måske synes, at den står lidt i skyggen af for eksempel koncerterne af Tjajkovskij og Beethoven – men det er altid kun indtil man hører musikken. Denne koncert emmer af højromantisk intensitet i hver en frase, og den er ligeligt elsket af publikum og solister. Den besidder den perfekte kombination af enkle melodier og overstrømmende passion. Musikken dirrer af energi og drama og er konstant afvekslende. Joseph Joachim, den violinvirtuos, som også bragte koncerterne af Beethoven, Brahms og Mendelssohn frem i verden, kaldte Bruchs koncert ”den mest overdådige, den mest forførende” af alle de store koncerter.

Bruch kunne godt lide folkemusik, og det ligger som en underliggende tone i hele koncerten – ikke mindst i indledningens passionerede og jordbundne klagesang. Den går over i en generøs strøm af melankolske og passionerede melodier i violinen, spejlet i orkestrets rige akkompagnement. Satsen hedder for øvrigt ”Vorspiel” og er således ment som et forspil til anden sats. I den langsomme sats synger orkester og violin i perfekt harmoni. Det er overdådigt forførende, og musikken øser af en overvældende emotionel generøsitet. I sidste sats slår både orkester og solist sig løs i en løssluppen eksplosion af det ene følelsesladede klimaks efter det andet. Den passionerede emotionelle gavmildhed er i det hele taget ledetråden gennem hele koncerten.

En lidt uventet bonusinformation: Bruch selv kunne ikke fordrage koncerten – i hvert fald ikke til sidst. Den blev nemlig uden sammenligning hans mest populære værk og overskyggede alt andet, han forsøgte at skrive og få opført. For at strø salt i såret havde han solgt rettighederne til den i en rigtig dårlig handel og fik derfor heller ingen penge ud af de mange gange, den blev spillet.

Richard Wagner: Siegfried-idyl

En fødselsdagsgave af de mere imponerende. Det er, hvad Siegfried-idyllen er. Wagner skrev den nemlig til sin elskede hustru Cosima, og den blev spillet en tidlig morgen på trappen uden for deres hus i Tribschen i Schweiz.

Det var kort tid efter fødslen af deres søn, og den oprindelige titel var faktisk ”Tribschen Idyl med Fidis fuglesang og den orange solopgang, som en symfonisk fødselsdagshilsen. Givet til Cosima af hendes Richard.” ”Fidi” var kælenavnet for deres lille søn, og titlen hentyder til parrets fælles private oplevelser. Og faktisk skulle værket være forblevet privat, hvis det stod til Wagner – men det gik hverken værre eller bedre, end at komponisten fattedes penge. Derfor udvidede han det lille trappeorkester til den besætning, vi kan se i koncertsalen i dag, og solgte værket til sin forlægger. Måske nok synd for Cosima, hvis fødselsdagsgave ikke længere var privat – men godt for os andre.

Wolfgang Amadeus Mozart: Adagio fra Klarinetkoncert

Svanesang. Klarinetkoncerten blev det sidste værk, som Mozart gjorde færdig – og er et af de absolutte mesterværker, ikke bare for klarinetten, men i musikhistorien i det hele taget. Den er skrevet til en af samtidens superstjerner, klarinettisten Anton Stadler, der også var en god ven af Mozart. Mozart elskede det nye instrument højt og skrev for klarinetten, hver eneste gang han fik en chance for det – og i Stadler fandt han den perfekte kunstner til at føre hans vision ud i livet.

Musikken er et mønstereksempel på, at enkelt er godt. Afklaret skønhed emmer ud af hver eneste tone, og satsen minder mest af alt om en opera-arie med klarinetten som solosopranen. Mozarts klarinetkoncert er også et af solist

Mathias Kjøllers yndlingsværker:

”For det første er det et ret fantastisk værk. Fra en klarinettists synspunkt så viser den helt utroligt meget. Man kommer rundt i alle instrumentets registre og lejer, og dynamisk skal man være fuldstændig i kontrol”, forklarer Mathias Kjøller.

Især den 2. sats – som Mathias spiller i aften – er en udfordring at få til at lyde helt rigtig. Selv for musikere af Mathias’ kaliber. ”Den 2. sats er et studie i, hvordan man kan spille legato og smukt. Lyden må aldrig blive klemt, blive for kraftig eller for svag. Det er meget svært at forklare, men den viser helt utrolig meget og den er svær at spille”, forklarer Mathias Kjøller.

Bonusinformation: Premierer har ikke lydt, som den gør her i aften. Klarinetten er nemlig et nymodens instrument, der først var i gang med at blive udviklet på Mozarts tid. Derfor er koncerten skrevet til klarinettens forgænger bassetklarinetten. Det instrument er sjældent i dag, men man kan af og til høre koncerten spillet på bassethorn, en lidt nyere klarinet. Oftest hører man den dog spillet på en moderne klarinet – og det er en af de mest populære solokoncerter overhovedet.

Smetana: ”Moldau” fra Má Vlast

Má Vlast betyder ”mit fædreland”: Fædrelandskærlighed og nationalromantik var i den grad på mode i 1800-tallet, og Má Vlast beskriver

forskellige aspekter af komponistens elskede Bøhmen, hvad enten det er naturen, historien eller sagnene fra området.

”Vltava” – eller ”Moldau”, som satsen også kaldes – er afgjort et af Smetanas største hits. Og eftersom I sikkert allerede kender den, så lad os høre komponistens egen beskrivelse af værket: ”Værket beskriver Moldaus forløb fra to små kilder (den kolde og den varme Moldau), til de to strømme forenes til en enkelt bæk. Herefter løber floden gennem skove og enge, gennem landskaber, hvor en bonde fejrer sit bryllup og ungmøer danser kædedans i måneskinnet. Undervejs kommer stolte slotte, paladser og ruiner til syne på klipper. Moldau flyder gennem hastige strømme, før den breder sig ud og flyder igennem Prag, forbi Vysehrad og til sidst forsvinder majestætisk i det fjerne, hvor den løber ud i Elben.”

Det er så tjekkisk, som det overhovedet kan blive – og så havde Smetana i virkeligheden melodien fra Sverige! Eller rettere sagt: Begge sange bygger på en italiensk melodi fra renæssancen – så hvis ”Moldau” minder dig rigtig meget om den svenske folkemelodi ”Ack, Värmeland du sköna”, så hører du ikke helt forkert. Smetana boede for øvrigt i Göteborg i fem år, så måske har han ganske enkelt fået melodien direkte fra den svenske folkemelodi i stedet for fra den italienske original. Musik kender ingen grænser. Det bliver måske endnu tydeligere når man ved, at også den israelske nationalsang bygger på samme melodi – gå selv hjem efter koncerten og hør, hvor ens de er.

Vi håber, at alle jeres musikalske ønsker går i opfyldelse med denne koncert. Tak for en pragtfuld sæson - og rigtig god koncert.

Eugene Tzigane DIRIGENT

Den japanske dirigent Eugene Tzigane er opvokset på begge sider af Stillehavet og har nu sin base i Europa. Han voksede op i en kunstnerisk familie omgivet af alle slags litteratur, film, dans og selvfølgelig musik. Fra en tidlig alder blev han udsat for musik af vidt forskellig oprindelse fra klassisk og jazz (hans første kærlighed) til østeuropæisk folkemusik og dans. Denne eklektiske blanding af kulturer og musikalske interesser formede ham til en musiker, der ikke kan lade være med at tænke ud over de sædvanlige kategorier, grænser og traditioner.

Til efteråret tiltræder han stillingen som chefdirigent i Kuopio Symfoniorkester,

og han har tidligere været chefdirigent i Nordwestdeutsche Philharmonie og førstegæstedirigent i Filharmonia Pomorska i Bydgoszcz i Polen. Han har også dirigeret orkestre som London Philharmonic Orchestra, Frankfurt Radio Sinfonieorchester, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, det norske Radiosymfoniorkester og Netherlands Philharmonic Orchestra. Han dirigerer også opera og har dirigeret steder som Bayerische Staatsoper, Oper Frankfurt, Hamburgerische Staatsoper og Kungliga Operan i Stockholm. Eugene Tzigane er uddannet fra Juilliard School i New York og vandt Grzegorz Fitelberg dirigentkonkurrencen i 2007.

Aarhus Symfoni 23/Orkester /24

UNITED CHANGE
A COLLECTIVE FOR SUSTAINABLE
LIFE AND WELL-BEING

31. AUG + 1. SEP | MUSIKHUSET AARHUS | ENTRÉ 100 KR.

SYMFONI FOR HAVET

Magdalena Heinz VIOLIN

Magdalena Heinz er født i 1995 i Polen, hvor hun som 6-årig begyndte sin violinundervisning. Efter gymnasiet flyttede hun i 2013 til Berlin for at studere på Universität der Künste. Hun dimitterede med topkarakterer hos professor Mo Yi og har debuterede i 2022 fra solistuddannelsen på Det Jyske Musikkonservatorium i Aarhus.

I 2014 og 2015 var hun inviteret til at optræde på den internationale musikfestival "Encuentro de Musica y Academia de Santander" i Spanien. I 2015 modtog hun også et legat fra den prestigefyldte "Ad Infinitum Foundation" i Tyskland. Hun har desuden vundet en række konkurrencer,

hvoraf de vigtigste er: 2. pris ved "International China-Spain Music Competition" (2020), 1. pris ved "Grand Prize Virtuoso" i Paris (2015) samt 1. pris ved "International Violin Competition 'Young Paganini'" i Polen (2014).

Hun er også prismodtager i Blackmore International Music Academy og medlem af orkestret ved Deutsche Oper Berlin.

I 2022 vandt hun Den Danske Strygerkonkurrence lige her i Symfonisk Sal, da hun spillede første sats af Tjajkovskijs violinkoncert - og koncerten i aften er en af konkurrencens præmier.

Mathias Kjøller KLARINET

Mathias Kjøller (født 1985) begyndte som 18-årig på Det jyske Musikkonservatorium, og i 2007 vandt han pladsen som soloklarinettist i Aarhus Symfoniorkester. Denne stilling bestred han sideløbende med sine studier i Aarhus og senere i solistklassen på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

Mathias har vundet solistkonkurrencer på konservatorierne i både Aarhus og København og var i juni 2011 solist med DKDM Symfoniorkestret i Nielsens klarinetkoncert dirigeret af Michael Schönwandt. Desuden har han været solist med Odense Symfoniorkester, Sjællands Symfoniorkester og flere gange med Aarhus Symfoniorkester, bl.a. ved indvielseskoncerten i Symfonisk

Sal i Musikhuset Aarhus i 2007. Siden har han optrådt med klarinetkoncerter af bl.a. Nielsen og Mozart.

I 2011 blev han udpeget som 2. soloklarinettist i DR Symfoniorkestret. Siden har han valgt at genoptage stillingen som soloklarinettist i Aarhus Symfoniorkester. Han er en aktiv kammermusiker og har bl.a. spillet med Den Danske Strygekvarteret og Marianna Shirinyan. I 2013 fik Mathias 2.-pris i Den Internationale Carl Nielsen Konkurrence, og han har desuden modtaget bl.a. Sonnings Musikstipendium, Gladsaxe Musikpris, Victor Borges Musiklegat og Statens Kunstfonds legat, Den Unge Elite.

KONCERTBESÆTNING

VIOLIN I

Cristian Chivu Ivan
Ian van Rensburg
Johanna Tolvanen
Tue Lautrup
Thea Clemson Andersen
Todd Cadieux
Katrin Djordjevic Sønnichsen
Matthias von Niessen
Matthias Gahl
Nadia Kornilova
Hayato Ishibashi

VIOLIN II

Sarah Foldager
Nefelina Musaelyan
Birgitte Bærentzen Pihl
Erik Søndergaard Jensen
Vibeke Lund Nielsen
Charlotte Hald Lauridsen
Søs Nyengaard
Jens Astrup
Peter Clemson Steensgaard
Violina Petrova, kontrakt
Olga Rosca Marcov, assistent

BRATSCH

Luminita Marin
Christine Hagge Larsen
Zane Kalnina
Nikolaj Lind Pedersen
Lars Kvist
Lise Pehrson
Eva Paulin
Zane Sturme, kontrakt

CELLO

Brian Friisholm
Jens Lund Madsen
Ananna Lützhøft
Fang-Yu Liang
Magdalena Cristea Popa, kontrakt
Else Anker-Møller, assistent

KONTRABAS

David McIlpatrick
Samuel Beck-Johnson
Christian Jørgensen
Frank Christensen
Poul Erik Jørgensen

FLØJTE

Lena Kildahl Larsen
Toril Vik Kjøller
Judith Wehrle

OBO

Oliver Nordahl
Malene Bjerg Poulsen
Lisa Anna Gross

KLARINET

Mathias Vik Kjøller
Vibeke Kærsgaard Lembcke
Kristian Flagstad

SAXOFON

Jeanette Balland, assistent

FAGOT

Maksim Karpinskii
Eric Beselin

HORN

Flemming Aksnes
Lisa Maria Cooper
Jari Kamsula
Klaus Gottlieb
Neil Page, assistent

TROMPET

Kim Hansen
Anders Kildahl Larsen
Martin Schuster

BASUN

Fabrice Godin
Christian Tscherning Larsen

BASBASUN

Jens Vind

TUBA

Peder Strandjord, kontrakt

PAUKER

Nikolai Petersen

SLAGTØJ

Anders Lynghøj
Klaes Nielsen, kontrakt
Christian Bach Kirkegaard,
assistent

HARP

Joost Schelling, assistent

Vær med til at støtte

AARHUS SYMFONIORKESTER

Bliv medlem af
Aarhus Symfoniorkesters Venner

Husk at
venneforeningen holder
gratis optakt for alle før
hver torsdagskoncert.

Se programmet på
www.asov.dk

Medlemskab giver
fri adgang til særlige
prøver/generalprøver,
gratis medlemsblad
samt uvurderlig støtte
til byens orkester.

Meld dig ind på
www.asov.dk

eller ved henvendelse til formand
Tove Christensen, dr. med.
asov.tc@gmail.com

God fornøjelse!

Bare koncentrer dig om musikken

Bagefter skal vi nok opdatere dig med de **vigtigste nyheder**

Jyllands-Posten

Cecilia Bartoli

*Les Musiciens du
Prince-Monaco*
8. juni

Aarhus Kammermusik festival

8. - 10. september

Operafrokost

*Skønne toner i uformelle
rammer*
15. november

Mozarts Requiem

Copenhagen Soloists
12. november

Dance Ballerina Dance

*Den Kongelige Ballet &
Chris Minh Doky*
5. december

John Malkovich

*The Infernal Comedy –
Confessions of a serial killer*
13. januar

Københavns Drengekor

Johannespassionen
24. marts

MUSIKHUSET

→ musikhuset.dk